

עת"א 36156/08/19 - יגאל עמיר נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 36156-08-19 עמיר(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
בפני כבוד השופטת הדס עובדיה
עותר יגאל עמיר (אסיר)
נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
משיב

פסק דין

- העותר הוא אסיר בטחוני המרצה עונש מאסר עולם לא קצוב בגין הרשעתו ברצח ראש ממשלת ישראל, מר יצחק רבין ז"ל; כמו כן הורשע העותר בעבירות מסוג חבלה או פציעה כשעברין מזוין, קשר לפשע, פרסום הסתה לגזענות, ייצור ייבוא וייצוא נשק בלי רשות.
- העותר מבקש להורות על ביטול החלטת המשיב במסגרתה נשללה אפשרותו של העותר לקיים שיחות טלפון עם עורכי דינו (להלן: "ההחלטה").

תמצית טענות העותר

- העותר טוען כי ההחלטה פוגעת בזכות ההיוועצות עד כדי פגיעה בייצוגו של העותר מול שירות בתי הסוהר. לטענת העותר ההחלטה אינה סבירה, אינה חוקית ופוגעת שלא כדין ובמידה העולה על הנדרש בזכותו לקבל שירות משפטי אפקטיבי.
- סמכות המשיב לשלול מאסיר "טובת הנאה" בדמות שיחות טלפון מכוונת לקשר של האסיר עם בני משפחתו ואין בינה לבין זכות ההיוועצות עם ערוך דין ולא כלום. לטענת העותר מדובר בהחלטה שאינה חוקית ולא מצויה בגדר סמכויות המשיב.

תמצית טענות המשיב

- ביום 6.8.2019 שודרה כתבה טלוויזיונית בה דווח על התארגנות לשם הקמת מפלגה שעל-פי הפרסום שמה לה למטרה לשחרר את העותר ממאסרו. על-פי הכתבה להתארגנות האמורה היו שותפים העותר, אשת

העותר, ואחיו - חגי עמיר. בכתבה הושמעה הקלטה של שיחת טלפון שקיים העותר, מבין כותלי הכלא, עם מר יואב אליאסי (המכונה "הצל").

5. בשיחה עם קצין המודיעין של בית הכלא אישר העותר כי ביחד עם אשתו ואחרים ניסה להקים מפלגה בכדי להביא למשפט חוזר בעניינו. העותר זומן לראיון על-ידי מפקד בית הכלא והודה בקיומה של התארגנות לשם פעילות פוליטית כפי שתוארה בכתבה ואף הודה בקיומה של שיחת הטלפון המוקלטת, וטען כי פנה למר אליאסי במטרה לעניין אותו בנושא, להסביר לו את מטרות התנועה ומה עומד מאחוריה.

6. לעותר הובהר כי קיימת אפשרות לפיה יוחלט על שלילת טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" אם יתברר כי ביצע שימוש לרעה בטלפון הציבורי. נערך לעותר הליך שימוע בנושא שלילת טובת הנאה וניתנה לעותר הזדמנות להשמיע את עמדתו. במסגרת השימוע העותר שב והודה בקיום השיחה וטען כי מטרתה הייתה להתייעץ עם אדם שיש לו השפעה והבנה ברשתות החברתיות.

בעקבות השימוע מצא מפקד בית הסוהר כי התנהגותו של העותר עולה כדי שימוש לרעה באפשרות שניתנה לו לקיים קשר טלפוני לצורך התארגנות פוליטית, ומשום כך הוחלט לשלול מהעותר טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" למשך חודשיים - החל מיום 12.8.2019 ועד 12.10.2019.

העותר פנה בהשגה על החלטת מפקד בית הסוהר וזו נדחתה על-ידי מפקד המחוז.

7. העותר מוגדר כ"אסיר בטחוני" וככזה ברירת המחדל היא שטובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" לא תוענק לו במהלך המאסר אלא בהתקיים החריג הקבוע בסעיף 4.ב לפקודת נציבות שירות בתי הסוהר מס' 03.02.00 שעניינה "כללים ביחס לאסירים בטחוניים". קשר טלפוני של אסירים, ועל אחת כמה וכמה של אסירים בטחוניים, הוא בגדר טובת הנאה הטעונה אישור של מפקד בית הסוהר ולא מדובר בזכות קנויה. משעה שהעותר ניצל לרעה את הזכות שניתנה לו ועשה שימוש שלא כדין בטובת ההנאה שהוענקה לו לצורך התארגנות ולשם פעילות פוליטית נשללה ממנו טובת ההנאה האמורה בהתאם להוראות הדין.

זכות ההיוועצות של אסיר עם עורך דין ואופן מימושה הוסדרו כמכלול שלם בסעיף 45(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, הקובע כי: "**אסיר זכאי להיפגש עם עורך דין לשם קבלת שירות מקצועי**". זכות ההיוועצות מוגשמת באמצעות פגישה של האסיר עם עורך דין, תוך שמירת החיסיון, אך לצד פיקוח על תנועותיו של האסיר.

8. ההחלטה לעניין שלילת טובת ההנאה של שימוש במערכת הטלפוניה הציבורית של שירות בתי הסוהר לא עסקה כלל ואף לא ניתנה בהקשר של בקשה מטעם העותר לאפשר שיחה עם עורך דין. הקשר של העותר עם

עורכת דינו כלל לא נשלל (ס' 24 לכתב התשובה). טרם שלילת טובת ההנאה ניתן לעותר זמן לשוחח עם באת-כוחו; ב"כ העותר אף הגיעה לבקשתו וקיימה עמו פגישה ביום 14.8.2019; יום למחרת הוצע לעותר לשוחח עם באת-כוחו אולם הוא סירב.

דין

9. ההלכה מורה כי בדיון בעתירה כעתירה שלפני: "בית המשפט לעניינים מינהליים הדן בעתירת אסיר, בוחן את סבירותה של החלטת שלטונות בתי הסוהר, ואינו מחליף את שיקול דעתו בשיקול דעתו" - רע"ב 4637/19 מדינת ישראל נ' זגורי (18.07.2019).

10. כפי שצוין בכתב תשובת המשיב: "ההחלטה לעניין שלילת טובת ההנאה של שימוש במערכת הטלפוניה הציבורית של שב"ס מהאסיר לא עסקה כלל ואף לא ניתנה בהקשר של בקשה מטעם האסיר לאפשר שיחות טלפון עם עורך דין, כזה או אחר" (ס' 36 לכתב התשובה).

במסגרת הדיון ציין ב"כ המשיב כי קודם להחלטה על שלילת טובת ההנאה מסוג "קשר טלפוני" ניתנה לעותר "זכות לדבר בטלפון ציבורי עם כל אחד ללא הגבלה" (ע' 5 לפרוטוקול, ש. 6-8).

11. ביחס לאופן שבו יש להתייחס לאפשרות ההיוועצות הטלפונית עם עורך דין נפסק על-ידי כבוד השופט משניות בעת"א (מינהליים ב"ש) 34905-06-18 בן משה נ' שרות בתי הסוהר (12.07.2018): "מיותר לומר כי ייצוג הולם מחייב גם קשר הדוק בין עורך הדין ובין הלקוח, ולא הרי קשר באמצעות מפגשים עם עורכי דין, שצריך לתאם את מועדם מבעוד מועד, וכפופים למגבלות שונות, כהרי קשר טלפוני שמטבע הדברים נגיש וזמין יותר, ואינו כפוף לאותן מגבלות שמוטלות על מפגשים בין עורכי דין ובין אסירים. לכן, הגבלת הקשר למפגשים בלבד, תוך שלילה או הגבלה ניכרת של הקשר הטלפוני עם עורך הדין, פוגעת פגיעה משמעותית בקשר האמור".

12. סעיף 1 בפקודת נציבות שירות בתי הסוהר שמספרה 04.36.00 שעניינה "קשר טלפוני של אסירים" קובע כך:

א. על מנת לסייע לאסיר לשמור על קשריו עם בני משפחתו, תינתן לו האפשרות להתקשר אליהם באמצעות טלפון ציבורי המותקן בבית הסוהר.

ב. הקשר הטלפוני לאסיר מהווה טובת הנאה.

המשיב מפנה בכתב תשובתו לסעיף האמור ומציין כי מטרת טובת ההנאה המוענקת לאסיר היא לסייע לו לשמור על

קשריו עם בני משפחתו (ס' 21 לכתב התשובה).

13. לאור הבהרת שירות בתי הסוהר לפיה ההחלטה על שלילת טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" לא עסקה כלל ואף לא ניתנה ביחס לשיחות טלפון עם עורך דין, ובשים לב למטרתה של טובת ההנאה, מצאתי כי היקף השלילה רחב מדי בשים לב לפגיעה בקשר הטלפוני של העותר עם עורכת דינו. לא ניתן להשוות את האפשרות לקיומו של קשר טלפוני עם עורך דין להטבה שמוענקת לאסיר, בכפוף לתנאים המתאימים, לקיום שיחות טלפון עם אחרים.

14. בענייננו מצאתי כי היקף שלילת האפשרות לשוחח בטלפון בו נקט שירות בתי הסוהר הוא גורף מדי ובמובן זה עולה על המדה הנדרשת. בהקשר לעיקרון המידתיות כחלק משיקול הדעת המינהלי נפסק:

"אכן, עילת המידתיות היא שלב נוסף ועצמאי בפיתוח תורת שיקול הדעת המינהלי ובעידונה של עילת הסבירות. כפי שצוין לא פעם, סבירות היא מושג נורמאטיבי, שעל פיו מאתרים את השיקולים הרלוואנטיים ומאזנים ביניהם על-פי משקלם. סבירות היא תהליך הערכתי, הקשור קשר הדוק בתורת האיוון ... עילת המידתיות צועדת צעד אחד נוסף. היא מניחה איוון ראוי בין הערכים המתנגשים. היא בוחנת אם האמצעי שננקט להגשמת אותו איוון הוא מתאים. טול רשות שלטונית (מפקד המחוז המשטרתי) הצריכה להכריע במתן היתר לקיום הפגנה. הערכים המתחרים הם חופש הביטוי ושלוש הציבור. הרשות השלטונית מאזנת בין ערכים אלה וקובעת כי ההפגנה אכן תפגע בשלוש הציבור. מהו האמצעי שעל המשטרה לנקוט? כאן תופעל אמת המידה של המידתיות. על הרשות השלטונית לבחור באמצעי המתאים להשגת המטרה, שפגיעתו בחופש ההפגנה תהיה פחותה ותעמוד ביחס ראוי לתועלת שבהגשמת שלום הציבור. על-כן, איסור כולל של ההפגנה עשוי להיות אמצעי בלתי חוקי. לעומת זאת, קביעת אמצעי בהתחשב בזמן, במקום ובאמצעים עשוי להגשים את דרישותיה של המידתיות ... הנה כי כן, עילת המידתיות משכללת את עילת הסבירות. היא מניחה סבירותו של האיוון העקרוני. היא בוחנת את האמצעים הננקטים להגשמתו של אותו איוון"

ראו: בג"ץ 3477/95 ישראל בן-עטייה נ' שר החינוך, התרבות והספורט, מט(5) 001, בפסקה 7 לפסק דינו של המשנה לנשיא (כתוארו אז), השופט אהרן ברק (1996); ההדגשות הוספו על-ידי, ה.ע.

15. כאמור, טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" נועדה לסייע לאסיר לשמור על קשריו עם בני משפחתו. מסקנתי היא כי שלילת טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" בדרך שנבחרה - כך שבנוסף להשגת המטרה של מניעת קשר עם בני המשפחה גם נמנעת בפועל אפשרות העותר לקיים קשר טלפוני עם עורכת דינו, אינה מידתית, שכן ניתן להשיג את המטרה האמורה ולאסור על קיום קשר טלפוני עם בני המשפחה ואחרים, תוך החרגת ב"כ העותר.

התוצאה

החלטת שירות בתי הסוהר לפיה נשללת מהעותר טובת הנאה מסוג "קשר טלפוני" לתקופה שמיום 12.8.2019 ועד 12.10.2019, תעמוד בעינה, בשינוי לפיו גם בתקופה זו לעותר יתאפשר לעשות שימוש בטלפון הציבורי וזאת אך ורק לצורך היוועצות מקצועית עם עורכת דינו.

ניתן היום, כ"א אב תשע"ט, 22 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.